

مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی

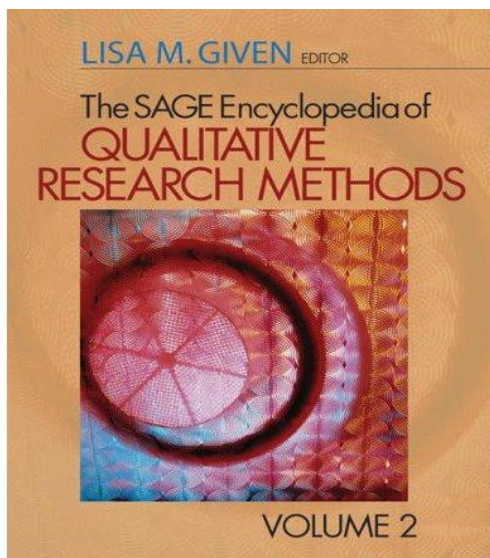

مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی:

مراجع لاتین (علوم انسانی ؛ ۷)

دانشنامه روش‌های پژوهش کیفی سیج

The sage encyclopedia of qualitative research methods,c2008.2v

محمود صدیقی

آبان ۸۹

مقاله‌ها

در این مجموعه بیش از ۵۰۰ مدخل الفبایی و به صورت سرعنوانهای موضوعی در دو مجلد انتشار یافته‌اند. هر سر عنوان به بخش‌ها و مقاله‌های جداگانه تقسیم می‌گردد بطوریکه ذیل مباحث کلی می‌توان جنبه‌ها و موضوع‌های جزئی تر مربوط به آن را جست. مقاله‌ها امضا دار است و نام کامل نویسنده در پایان هر مقاله مشاهده می‌شود. همچنین در انتهای هر مدخل، مقاله مرتبط با آن موضوع با استفاده از ارجاع (see also) به خواننده معرفی شود. بنابراین سیستم ارجاع متقاطع (cross reference) در سراسر کتاب رعایت گردیده است. همچنین برای آگاهی بیشتر خواننده در آخر هر مقاله منابع دیگری با عنوان (further reading) الفبایی و در دسترس قرار گرفته است.

نمایه (index)

در قسمت نمایه، انتهای جلد دوم مدخل‌ها و اسامی، اصطلاحات و تعاریف الفبایی و خواننده را به مقاله و یا اصطلاح موردنظر رهنمون می‌سازد. در این فهرست همچنین از سیستم ارجاع (see also) استفاده و مراجع به مقاله مرتبط راهنمایی می‌شود. مدخل اصلی و شماره جلد و صفحه به صورت پررنگ (Bold) مشاهده می‌شود.

اهم مباحث کلی عبارتند از:

- ۱- رویکردها و روش‌شناسی (approaches and methodologies)
 - ۲- انجمن‌ها و مراکز سازمان‌ها (Associations, centers and institutes)
 - ۳- تجزیه و تحلیل داده‌ها (Data Analysis)
 - ۴- جمع‌آوری داده‌ها (Data collection)
 - ۵- انتشارات و نوشته‌ها (Dissemination and writing)
 - ۶- تاریخ پژوهش کیفی (History of research)
 - ۷- طرح و برنامه‌ریزی پژوهش (Research Design and Planning)
 - ۸- اخلاق پژوهش (Research Ethics)
 - ۹- دقت (rigor)
 - ۱۰- ساختار فلسفی و نظری (Theoretical and philosophical frameworks)
- در فهرست نویسندگان (contributors) وابستگی سازمانی نویسنده مشخص گردیده است. مقاله‌نویسان عمدتاً از دانشگاه‌ها، سازمانها و موسسات آمریکایی و اروپایی می‌باشند.

دانشنامه روش‌های پژوهش کیفی سیج

روش‌های پژوهش کیفی (Qualitative Research) یا رویکرد کیفی در پژوهش (Qualitative Approach in research) مجموعه‌ای از روش‌های معمولاً استقرایی و غیر کمی برای شناخت عمیق‌تر مفاهیم گوناگون اجتماعی و فرهنگی است. در پژوهش‌های کیفی آنچه اهمیت دارد معانی و مفاهیمی است که در روابط انسانی شکل و مبنای رفتارها، کنش و واکنش‌های افراد قرار می‌گیرد. هدف اولیه پژوهش کیفی افزایش درک و فهم ما از این موضوع این که جهان چگونه ساخته شده است و می‌توان از دیدگاه‌ها و چارچوب‌های مختلفی به آن نگرست. وقایع اجتماعی می‌توانند به صورت‌های مختلفی ساخته شوند. این پژوهش‌ها عمدتاً به مفاهیم غیرقابل شمارش و غیر کمی ارتباط دارند. تاکنون روش‌های مختلفی برای اجرای پژوهش با رویکرد کیفی معرفی شده‌اند که پدیدارشناسی، قوم‌نگاری، اقوام‌پژوهی، تحلیل‌گفتمان، مطالعات تاریخی، و نظریه‌پردازی یا داده‌محور از آن جمله‌اند. این روشها در رشته‌های مختلف جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، روان‌شناسی، مدیریت، ارتباطات، پرستاری و کتابداری می‌توانند کاربرد داشته باشند. در رویکرد کیفی، کمیت و کیفیت در تعارض نیستند بلکه در بسیاری از موارد

پژوهش‌های کیفی مقدمه تحقیقات کمی به شمار می‌روند لذا بسیاری از محققان در پژوهش‌های خود ترکیبی از هر دو روش را به کار می‌گیرند. این دانشنامه سعی می‌نماید با رویکرد ساختاری به لحاظ میان رشته‌ای مخاطبان زیادی را جذب نماید و شکاف مربوط به ادبیات موضوع را پر کند. این مجموعه برای پژوهشگران، دانشجویان، فارغ‌التحصیلان و مشاوران و مصرف‌کنندگان اطلاعات در حوزه علوم انسانی بویژه علوم اجتماعی و علوم مربوط به سلامت طراحی شده است.

دکتر لیزاگیون (Given) رئیس موسسه بین‌المللی روش‌شناس کیفی (دانشکده پرستاری) و استادیار مدرسه کتابداری مطالعات اطلاع‌رسانی (دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی) و معاون دانشکده هنر دانشگاه آلبرتا (ALBerta) در کانادا است. او دکترای خود را از آن تارویو (ontario) در همان کشور، بسال ۲۰۰۱ دریافت نمود. حوزه پژوهش مورد علاقه وی، رفتارهای اطلاعاتی، قابلیت‌وب، طراحی کتابخانه و فضای پردیس و بطور کلی آموزش عالی می‌باشد. گیون در زمینه روش‌های پژوهش تدریس می‌نماید و پایان‌نامه‌های زیادی را در خصوص رویکرد کیفی و استفاده از این روش‌ها در امر پژوهش

رهبری نموده است. او همچنین ویراستار مجله بین‌المللی روش‌های کیفی (International Journal of Qualitative Methods) و نیز مشاور بسیاری از انجمن‌های پژوهشی در حوزه علوم انسانی و اجتماعی می‌باشد.

ساختار دانشنامه

در ابتدای هر دو مجلد دانشنامه، فهرست مندرجات، فهرست مدخل‌ها و راهنمای خوانندگان به چشم می‌خورد. افزون بر آن در جلد اول فهرستی از مقاله نویسان نیز آمده است. نکته جالب اینکه در صفحه مندرجات بر اساس حروف الفبا خواننده می‌تواند سرعت جلد و صفحه مدخل دلخواه خود را مورد جستجو قرار دهد (مانند B: 57) همچنین در فهرست الفبایی مدخل‌ها (Entries) عنوان‌های بیش از ۵۰۰ مقاله در دسترس می‌باشد.

در قسمت راهنمای خوانندگان (Reader's Guide) برای دسترسی سریع مراجعان به مقاله مورد نظر تمام مدخل‌ها در ۱۶ گروه کلی تقسیم‌بندی و ذیل هر یک مقاله‌های مرتبط با آن موضوع دسته‌بندی و الفبایی گردیده‌اند. بطوریکه خواننده با یک نگاه سریع به موضوع و مباحث می‌تواند زیر مجموعه آن را شناسایی و عنوان مطلوب را بیابد.